

Höft, bäcken, protesbäcken

Hitta i dokumentet

[Indikationer](#)
[Kontraindikationer](#)
[Modaliteter](#)
[Patientförberedelser och säkerhet](#)
[Läkemedel/kontrastmedel](#)
[Strålskydd](#)
[Undersökningsprocedur](#)
[Utförande vuxna](#)

[Dokumentation](#)
[Bildkriterier/rekonstruktioner/bildbearbetning/arkivering vuxna](#)
[Patient eftervård](#)
[Standardbilder](#)
[Uppdaterat från föregående version](#)

Indikationer

Fraktur, artros, skelettförändringar, luxation, luxationskontroll, proteskontroll och frakturkontroll, postop hamstringsrupturkontroll. Se vårdriktlinje vid "snabbspår, misstänkt höftfraktur".

Kontraindikationer

Modaliteter

Detektor.

Patientförberedelser och säkerhet

Kontrollera ID och att rätt organ och rätt sida undersöks.

Läkemedel/kontrastmedel

Strålskydd

Allmänt strålskydd, se [vårdriktlinje](#).

Patientgrupp	Undersökning	Effektiv dos (mSv)	Motsvarande tid bakgrundsstrålning
Vuxna	Bäcken	0,39	5 månader
	Protesbäcken	0,26	3 månader
4-5 år	Bäcken	0,23	3 månader

Fråga fertila kvinnor 15 till och med 50 år om graviditet.
Använd gonadskydd för pojkar och män upp till och med 50 år.
Kompression bör användas för bäcken till och med 70 år.
Läs mer i vårdriktlinje om [gonadskydd, kompression och graviditet](#).

Undersökningsprocedur

Undersökningsproceduren är inte samma för vuxna och barn. Sidomärkning ska synas i bildfältet. Placeras på lateralsidan.

Utförande vuxna

"Snabbspår höft"	Frontal, axial, bäcken, protesbäcken med referenskula och lunga bedside frontal – från och med 50 år
Fraktur	Frontal, axial, bäcken, protesbäcken med referenskula och lunga bedside frontal – från och med 50 år
Artros (oavsett remittent)	Frontal, axial, bäcken
Inför protesoperation Inför ortopedbedömning Uppföljning av kända artros (Vbg)	Frontal, axial, protesbäcken med referenskula
Proteskontroll	Frontal, axial, protesbäcken
Protesluxation	Frontal, axial
Protesluxationskontroll	Frontal, axial
Höftfrakturkontroll	Frontal, axial, protesbäcken om protes
Skelettförändringar bäcken	Bäcken frontal, vridningar på begäran
Skelettförändringar höftled	Frontal, axial, bäcken
Fraktur bäcken	Bäckenfrontal, vridningar
FAI/impingement (CAM, Pincer)	Frontal, Lauenstein, bäckenfrontal
Hamstringsrupturkontroll (post op)	Bäckenfrontal, höftaxial

Dokumentation

Utförande röntgensjuksköterska fyller i sitt ID.
Dokumentera allmänt strålskydd.
Dokumentera om avvikelse sker.

Bildkriterier/rekonstruktioner/bildbearbetning/arkivering vuxna

Bäckenfrontal

Ryggläge. Benen raka, lätt inåtroterade. Placera proteskudden mellan patientens fötter. Centrera 4 cm ovan symfyssen. Symfyssen och sakrum i medellinjen, man ska se höftleder inklusive trokanterna och crista iliaca.

Bäckenvridningar

Tas på begäran. 30-35° vridning åt vardera hållet. Centrera som bäckenfrontal.

Blända in om möjligt vid ramus- eller acatabulumfrågeställningar.
Foramen obturatum ska ej var helt bortvridet.

Protesbäcken

Det är viktigt att man använder den blå kudden (proteskudden). Placera den mellan fötterna, som måste vara inåtroterade. Centrera på symfysen. Trochanter minor ska vara väl synlig och minst 20 cm av femur ska vara med på bild. Vid proteskontroll ska hela protesen och all cement vara med.

Höftfrontal

Collum femoris projiceras i hela sin längd. Trochanter major framställs. Ryggläge. Benet inåtroterat 20°. Centrera över pulsationerna på caput femoris. Om möjligt försök få med hela os pubis på aktuell sida vid frakturfrågeställning.

Axial

Hela leden med samt proximala delen av femur. Ryggläge.
Det friska benet böjs 90° i knäleden och foten vilar i höftaxialstödet. Vinkla röret 45° kaudalt ifrån mot aktuellt bens medialsida. Centrera medialt om ljumsken.

Protesbäcken med referenskula

Vid preoperativ undersökning används referenskula. Ställ in nivån på kulan efter trochanter majors bakre kant. Placera sedan kulan så högt upp som möjligt mellan patientens ben. Vid frakturfrågeställning ska cirka halva femur vara med.

Lauenstein vid CAM/pincer

Vid CAM- eller pincerfrågeställning. Ryggläge. Anpassad för att friprojicera collum femoris. Lätt böjning i knäleden och en liten utåtrotation. Lagg ev. upp foten på det andra benet. Stöd det aktuella benet. Vinkla ev. för att friprojicera collum. Centrera över pulsationerna på caput femoris.

Bildbearbetning och arkivering

Ansvarig röntgensjuksköterska kontrollerar att bilderna är tagna med rätt ID och att sidomarkering är korrekt.
Ansvarar även för att bilderna är rättvända och rätt hängda enligt hängningsmall.
Samtliga tagna bilder sändes till PACS. Efterbearbetning som beskärning av kroppsytan på tagen bild bör undvikas. Om möjligt använd normal bildposition på detektorn.

Patient eftervård

Standardbilder

Höftfrontal

Höft axial

Lauenstein

Bäckenbild frontal

Bäckenvidning höger ner

Bäckenvidning vänster ner

Inbländad bäckenvridning höger ner

Inbländad bäckenvridning vänster ner

Protesbäcken med referensskula

"Mallning" av protesbäcken inför operation

Placera eventuellt gonadskydd så att referenskulan inte döljs

Vridning höger sida upp

Vridning vänster sida upp

Uppdaterat från föregående version

2023-05-16: Årlig uppdatering utan ändring.

2022-06-14: Årlig uppdatering utan ändring.

2019-12-18: Allmän uppdatering. Stråldostabell.

2019-10-29: Årlig uppdatering utan ändring.

Uppdaterat pga. nya skelettlabb. Tagit bort barnundersökning.